

Jäätilanekatsaus 24.2.2020

Jäänpaksuus vain 8-23 cm riippuen mittauskohteesta

Railot ja uveavannot kannattaa jo huomioida jäällä liikuttaessa

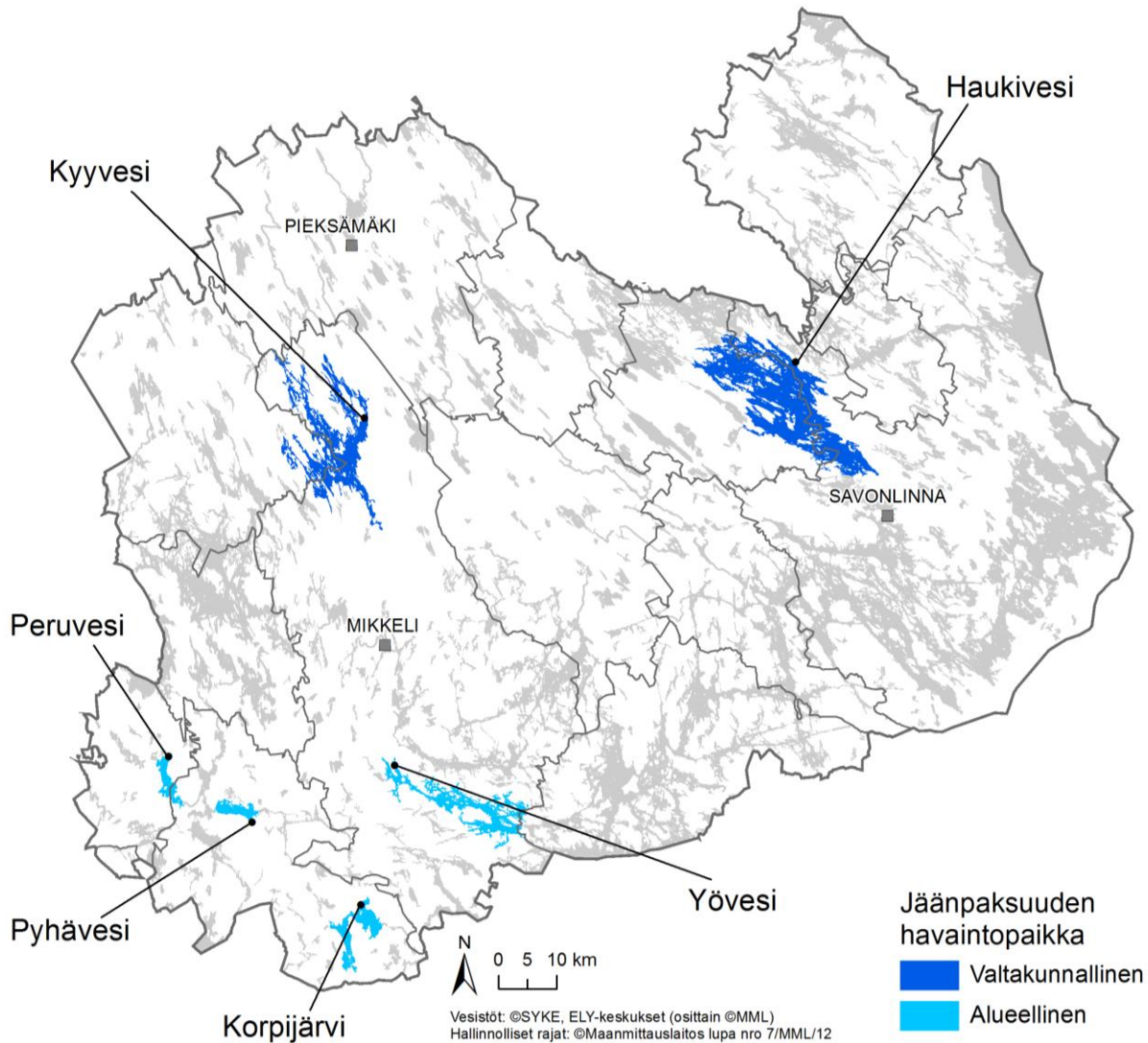
Etelä-Savon ELY-keskus ja Suomen Ympäristökeskus mittasivat jään paksuuksia torstaina 20.2.2020 kuudella järvellä Etelä-Savossa. Mittaukset tehtiin n. 100 metrin etäisyydellä rannasta. Jääpeitteen kokonaispaksuudet vaihtelivat mittauspaikasta riippuen 8-23 cm välillä. Jäänpaksuudet ovat monella mittauspaikalla alhaisimmillaan verrattuna koko havaintosarjaan ja keskimäärin 20-30 cm ajankohdan keskimääräisiä arvoja pienempiä. Tuuli- ja uveavantoja sekä railojen aiheuttamia vapaan veden alueita esiintyi useilla havaintojärvellä. Tyypillisesti mm. uveavantoja alkaa muodostua vasta loppupalvesta, mutta aurinkoinen sää on lisännyt nopeasti uveavantojen määrää jo helmikuun loppupuolella.

Lauhan sään johdosta uutta teräsjäätä on syntynyt vain hieman. Kaikilla kuudella havaintopaikalla jäänpaksuus kasvoi ainoastaan 1-5 cm viimeisen 20 päivän aikana. Eniten jää vahvistui Ristiinassa Yöveden havaintopaikalla (5 cm). Muilla havaintojärvellä jää paksuuntui 1-4 cm. Kohvajäätä ei ole muodostunut mittauspaikoille eli kaikilla havaintopaikoilla jää koostui pelkästään teräsjäädästä. Yövedellä, Korpijärvellä, Peruvvedellä ja Pyhävedellä mitattiin edelleen pienimmät jäänpaksuudet mitä koko havaintosarjan aikana (vuosina 2004-2019) on mitattu. Haukivedellä ja Kyyvedellä jäätä on noin 20 cm vähemmän mitä keskimäärin helmikuun lopussa.

Jäänmittaustulokset 20.2.2020

Kunta, kylä	Järvi	Jään kokonaispaksuus, cm	Huomioita
Mikkeli, Haukivuori	Kyyvesi	23	Poikkeama keskiarvosta -18 cm
Savonlinna, Oravi	Haukivesi	18	Poikkeama keskiarvosta -22 cm
Mikkeli, Ristiina	Yövesi, Kissalahti	17	Teräsjäätä 17 cm, ei lunta jään päällä
Mäntyharju, Tommola	Korpijärvi	8	Teräsjäätä 8 cm, ei lunta jään päällä
Mäntyharju, Kirkonkylä	Pyhävesi	15	Teräsjäätä 15 cm, ei lunta jään päällä
Pertunmaa, Lihavanpää	Peruvesi	20	Teräsjäätä 20 cm, ei lunta jään päällä

Jäämittauskohteet kartalla

Valtakunnallisista jäähavaintopaikoista Haukivuoren Kyyvedellä mitattiin 20.2. kokonaisjäänpaksuudeksi 23 cm, joka on vain 2 cm suurempi lukema kuin 30.1.2020 suoritetussa mittauksessa. Haukivedellä Oravin kanavalla mitattiin jäänpaksuudeksi 18 cm eli jäänpaksuus on kasvanut 3 cm tammi- ja helmikuun vaihteesta. Etelä-Savon valtakunnallisilla havaintopaikoilla jäänpaksuudet ovat keskimäärin 18-22 cm alle kes-

kiarvon. Mittaukset tehdään valtakunnallisilla jäähavaintopaikoilla 10 päivän välein ja alueellisilla havaintopaikoilla 20 päivän välein. Seuraava mittauspäivä on valtakunnallisilla havaintopaikoilla 30.2.2020 ja alueellisilla havaintopaikoilla 10.3.2020.

Sateet ja lämmin sää ovat sulattaneet jään päällä olevan eristävän lumikerroksen, jolloin teräsjäätä pääsee muodostumaan helpommin pienemmilläkin pakkaslukemilla. Sääennusteen mukaan luvassa on hieman pidempi yhtäjaksoinen pakkasjakso, joka lisää jonkin verran teräsjään paksuutta. Ennusteessa ei ole havaittavissa lumisateita, jolloin myöskin jään kantavuus paranee tasaisesti maaliskuulle mentäessä.

Jäänpaksuuden erot vesistön eri osissa ovat edelleen suuria, ja siksi jäällä liikkujien tulee olla varovaisia. Vaikka suojaisemmissa lahdissa ja lammilla jäätä on jo paikoin 20 cm, niin etenkin kapeikot ja suuremmat selkävedet voivat olla täysin sulia tai lumikerroksen alla on vain ohut kerros jäätä. Ilmoitetut jäänpaksuudet eivät milloinkaan kerro kyseisen järven koko jäättilannetta, vaan pelkästään yhden tutkimuskohteen tuloksen. Mittauspaikat ovat korkeintaan 100 metrin etäisyydellä rannasta, eivätkä näin ollen kuvaa selkävesien jäättilannetta. Mittauspaikat eivät myöskään sijaitse virtapaikoissa.

Vain teräsjää kantaa tarpeeksi

Jään kantokyky on aina arvioitava teräsjään mukaan. Yksin kulkevan ihmisen alla on oltava vähintään viisi senttimetriä teräsjäätä. Moottorikelkalla ajettaessa teräsjäätä on oltava koko ajoreitin pituudella vähintään 15 senttimetriä. Vasta noin 20 senttimetriä paksu teräsjää kantaa henkilöauton. Teräsjää on kirkas, läpikuultava ja tasainen. Vaalea ja huokoinen lumisohjosta muodostunut jää on kohvajäätä, jonka kantavuus on enintään puolet teräsjään kantavuudesta.

Oikeat varusteet mukaan jäälle

Jäällä liikuttaessa on pidettävä mukana jäänaskaleita, joiden avulla voi vetää itsensä takaisin jäälle. Hyvä apuväline on myös tukeva keppi, jolla voi kokeilla jään laatua sekä auttaa hädän tullen itseään ja toisia. Heittoliinan voi tarvittaessa nopeasti heittää auttajalle tai autettavalle. Kelluntapuvut ja -takit sekä pelastusliivit suojaavat viimalta ja helpottavat onnettomuuden sattuesssa pelastautumista. Jäällä liikuttaessa kannattaa aina pitää mukana myös pilliä, koska sen ääni kuuluu huutoa kauemmaksi.

Linkit

[Vesistöjen jäänpaksuus -havaintokartta](#)

[Järvien jäänpaksuuden ennustekartta](#)

[Jään kantavuus mitataan teräsjään mukaan](#)

[Kansalaishavaintoja jäätilanteesta](#) (Järviwiki)

[Suomen vesistöjen jääolot –julkaisu](#) (Korhonen 2005)

[Jäistä pelastautuminen](#) (Suomen uimaopetus- ja hengenpelastusliitto)

Lisätietoja

Vesitalousasiantuntija Tarmo Muuri, Etelä-Savon ELY-keskus, p. 0295 024 031

Vesienhoidon asiantuntija Juho Kotanen, Etelä-Savon ELY-keskus, p. 0295 024 192

NÄKYMIÄ HELMIKUU | 2019

JÄÄTILANNEKATSAUS

Etelä-Savon elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus

31.1.2019

www.ely-keskus.fi/julkaisut | www.doria.fi/ely-keskus